

محاسبه تغییرات مکانی ضرایب آبگذری در دشتهای جنوب غربی استان ایلام با استفاده از ژئواستاتیک

محمدحسین مهدیان و ابراهیم حسینی^۱

ژئواستاتیک (آمار زمین‌شناسی) مجموعه‌ای از روشهای شبه آماری است که در بسیاری علوم از قبیل زمین‌شناسی، خاکشناسی، هیدرولوژی، اکولوژی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در روش آماری معمولی مهمترین پارامتر تعیین تغییرات یک متغیر، واریانس آن از میانگین مجموعه داده‌ها می‌باشد. در روش ژئواستاتیک همبستگی فضایی داده‌های یک متغیر در مکان براساس فاصله و جهت بین نمونه‌های اندازه‌گیری شده بصورت زوجهای دو به دو با هم مقایسه می‌شوند. در این مطالعه یکی از مهمترین پارامترهای خاک یعنی ضرایب آبگذری که وابسته به خصوصیات فیزیکی خاک است با استفاده از روش ژئواستاتیک مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. اصولاً تعداد نقاط اندازه‌گیری ضرایب آبگذری به مرحله مطالعات پروژه‌های آبیاری و زهکشی بستگی دارد. لیکن در هر مرحله از مطالعات، دو فاکتور مهم کلی جنبه عملی که دقت اندازه‌گیری را شامل می‌شود و دیگر جنبه اقتصادی بایستی مدنظر قرار گیرد. عموماً حفر چاهک و هزینه آنها رقم بسیار سنگین را شامل شده و در عمل طرحهای در دست مطالعه را با مشکلات مواجه می‌سازد. هدف از تحلیل ژئواستاتیکی ضریب آبگذری، بدست آوردن تغییرات و همبستگی مکانی این متغیر در دشتهای فکه و دهلران در استان ایلام می‌باشد که نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که فاصله مؤثر متوسط در این دشتهای در حدود ۲۵۰۰ متر می‌باشد.

^۱ به ترتیب عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات حفاظت خاک و آبخیزداری وزارت جهاد سازندگی